

Jong053 praat mee

Het recht van jongeren om mee te praten

Mei 2023

Jong053 praat mee

Het recht van jongeren om mee te praten

Colofon:

Jongerenparticipatie in Enschede

Tekst: S. Visschedijk en M. Schroeten

Uitgave: Kennispunt Twente, mei 2023

Opdracht: Gemeente Enschede

© 2023, Kennispunt Twente, Enschede. Auteursrechten voorbehouden. Overname van dit rapport (of gedeelten daarvan) is toegestaan, mits de bron wordt vermeld.

1. Aanleiding

De gemeente Enschede heeft in het coalitieakkoord 2022-2026 opgenomen om te experimenteren met nieuwe vormen van participatie. Onderdeel van dat experiment is de mening van jonge Enschedeërs peilen over onderwerpen die hun toekomst raken, zoals duurzaamheid, cultuuraanbod, wonen en werkgelegenheid. Bovendien zegt het kinderrechtenverdrag dat jongeren het recht hebben om mee te praten. Besluiten van nu hebben voor hen immers nog jarenlange gevolgen. De resultaten van deze peiling worden vertaald in acties om de betrokkenheid van jongeren te vergroten. En ook om ervoor te zorgen dat ambtenaren en bestuurders de mening van jongeren in hun plannen betrekken.

2. Onderzoeksaanpak betrokkenheid onderwerpen

Het onderzoek bestond uit twee delen. In het deel van het onderzoek waarvan we de resultaten in dit rapport presenteren, is aan jongeren gevraagd welke onderwerpen zij belangrijk vinden. De gegevensverzameling over de onderwerpen die de toekomst van jongeren raken is uitgevoerd door de gemeente Enschede onder een deel van de leerlingen uit de bovenbouw primair onderwijs – groep 7 en 8 – en onder een deel van leerlingen van het voortgezet onderwijs. Eind maart en begin april hebben in totaal 464 leerlingen meegedaan.

Het onderzoek dat hieraan vooraf is gegaan, was een zogenaamde 0-meting om te kijken of jongeren door de gemeente betrokken worden en of jongeren, ambtenaren en bestuurders het belangrijk vinden om jongeren te betrekken bij gemeentelijke plannen. Deze peiling wordt op een later, nog te bepalen moment, herhaald. Na deze herhaling is het mogelijk het effect te toetsen van inspanningen om jongerenparticipatie te bevorderen. Het doel van de inspanningen is jongeren meer te betrekken bij gemeentelijke plannen. En dat ambtenaren en bestuurders het belangrijker gaan vinden de mening van jongeren in gemeentelijke plannen te betrekken. De resultaten van de 0-meting zijn in een afzonderlijk rapport gepresenteerd.¹

Respons

De respons onder leerlingen naar onderwijssoort is in tabel 1 weergegeven. Uit dit overzicht blijkt dat de respons geen afspiegeling is voor alle leerlingen per onderwijssoort. Leerlingen uit de bovenbouw primair onderwijs zijn bijvoorbeeld oververtegenwoordigd (39% i.p.v. 29%) in het onderzoek en leerlingen van het VMBO 3 en 4 zijn ondervertegenwoordigd (4% i.p.v. 18%). Om de resultaten van het onderzoek representatief te maken voor alle leerlingen, bijvoorbeeld voor leerlingen uit de bovenbouw primair onderwijs en VMBO 3 en 4, hebben we een correctie uitgevoerd, dit noemen we een weegprocedure. De resultaten van het onderzoek zijn na de correctie representatief voor alle leerlingen in Enschede voor de onderwijssoorten uit tabel 1.

¹ Visschedijk, S. en M. Schroeten, *Jongerenparticipatie in Enschede. 0-meting: draagwijdte van jongerenparticipatie*, Kennispunt Twente, april 2023.

Tabel 1 Verdeling respons en populatie naar onderwijssoort

	Respons		Populatie
	Aantal	Relatief	Relatief
Primair onderwijs (bovenbouw)	179	39%	29%
Brugklas 1 en 2	145	31%	33%
Praktijkonderwijs	63	14%	3%
VMBO 3 en 4	18	4%	18%
Havo 4 en 5	23	5%	9%
Vwo/Gymnasium 3 t/m 6	36	8%	9%
Totaal	464	100%	100%

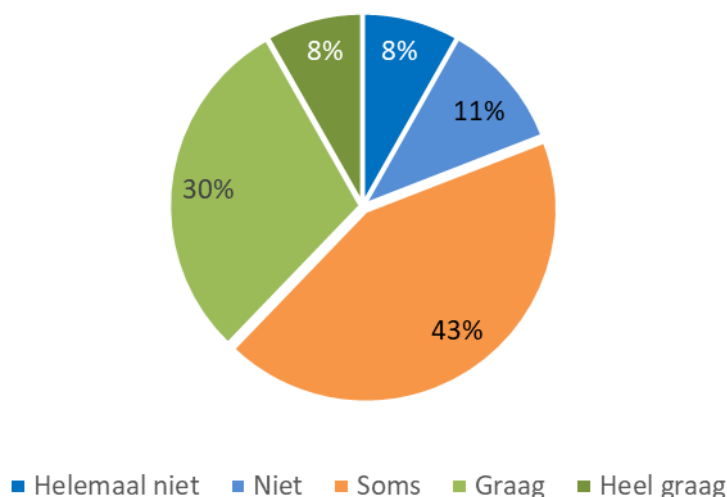
3. Waarover jongeren willen meepraten

In dit hoofdstuk geven we de resultaten weer van de antwoorden van de leerlingen van de bovenbouw primair onderwijs en van het voortgezet onderwijs samen. Aan de leerlingen is gevraagd hoe graag ze willen meepraten over vijf onderwerpen die verband houden met onderwerpen uit het coalitieakkoord van het college van B&W.

3.1. Gelijke kansen in het leven – de sociale stad

Aan jongeren is gevraagd hoe graag ze willen meepraten over gelijke kansen in het leven. De meeste jongeren (43%) geven aan dat ze dat soms willen meepraten. 38 procent wil (heel) graag meepraten over dit onderwerp. Eén op de 5 jongeren (19%) wil (helemaal) niet over dit onderwerp meepraten.

Figuur 1 Hoe graag willen jongeren meepraten over gelijke kansen in het leven?

Tijdens de gesprekken met jongeren blijkt dat ‘gelijke kansen’ voor hen over verschillende onderwerpen gaat. Verschillen in inkomen, armoede en de gevolgen hiervan kwamen vaak terug. Bij de toelichting die jongeren individueel konden geven op de enquête viel op dat zij het belangrijk

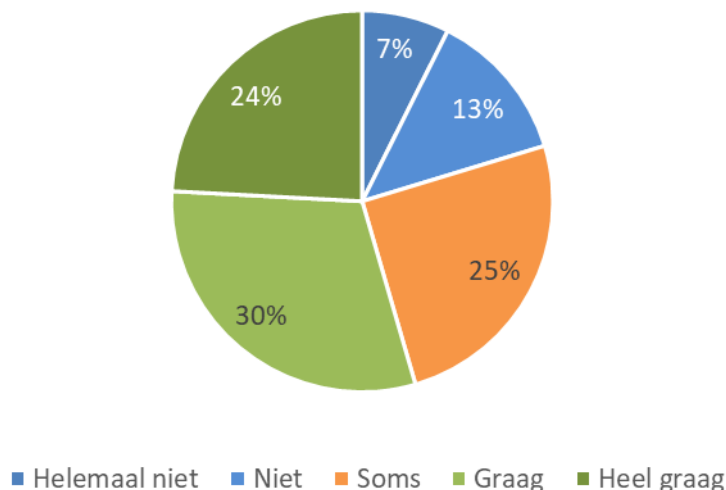
vinden dat er geen onderscheid wordt gemaakt tussen mensen met een bepaalde geloofsovertuiging of geslacht.

Het zelfoplossend vermogen van jongeren en de verantwoordelijkheid die zij voelen om wat te doen aan het verschil in inkomen was groot. Bijvoorbeeld: jongeren kunnen elkaar helpen als de één het minder heeft dan de ander. Daarnaast kunnen ze zelf een bijbaantje zoeken om voor extra 'geld' te zorgen en de dingen te doen die zij leuk vinden.

3.2. Manieren om te sporten en ontspannen – de bruisende stad

Een volgend onderwerp ging over sport en ontspanning. De vraag was of jongeren willen meepraten over manieren om te sporten en ontspannen in Enschede. Meer dan de helft (54%) geeft aan (heel) graag te willen meepraten over dit onderwerp. Een kwart (25%) geeft aan soms te willen meepraten en een op de vijf (20%) wil dat (helemaal) niet.

Figuur 2 Hoe graag willen jongeren meepraten over manieren om te sporten en ontspannen?

Opvallend vaak kwam in de gesprekken met leerlingen naar voren dat men gewoon een plek in de eigen omgeving wil. Dit kan bij school of in hun eigen woonwijk zijn. Met name basisschoolleerlingen gaven aan dat het belangrijk is dat kinderen buiten spelen. Het is gezond en beter dan alleen op je telefoon zitten. Een plek waar ze lekker kunnen 'bewegen' en 'chillen'. Een buurthuis werd tijdens de gesprekken vaak genoemd door leerlingen uit het voortgezet onderwijs.

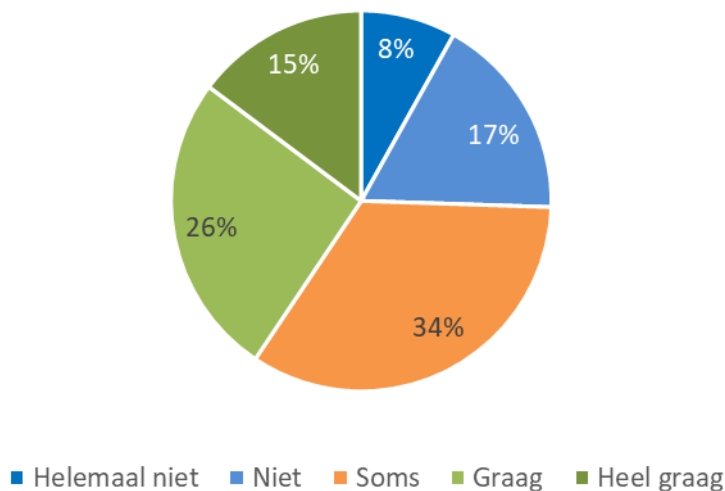
"Als je niet veel geld hebt, kan je niet veel kopen om binnen mee te spelen. En buiten is het gratis."

Quote leerling uit primair onderwijs

3.3. Een leefbaar Enschede – de groene, duurzame stad

In de derde vraag werd aan de jongeren gevraagd hoe graag ze willen meepraten over de leefbaarheid in Enschede. Het grootste deel van de jongeren (41%) wil over dit onderwerp (heel) graag meepraten. Vervolgens geeft een derde (34%) aan soms over dit onderwerp te willen meepraten en een kwart (25%) wil dat (helemaal) niet.

Figuur 3 Hoe graag willen jongeren meepraten over een leefbaar Enschede?

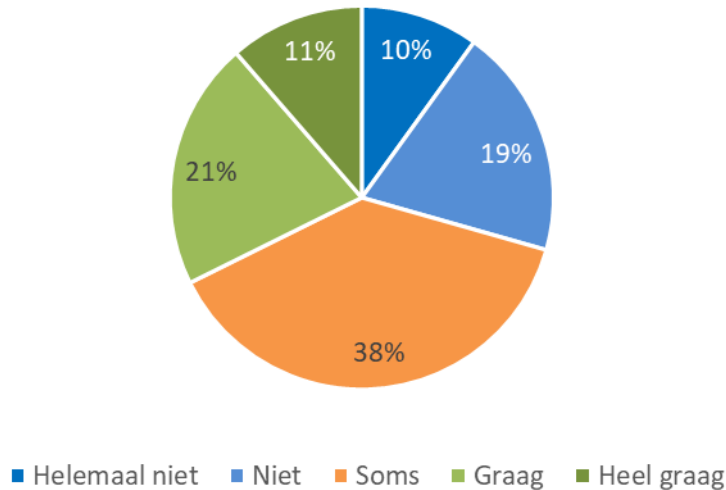

Uit de gesprekken met jongeren blijkt er een verschil te zijn hoe leerlingen uit het primair en voortgezet onderwijs denken over klimaatverandering. In vergelijking met leerlingen uit het primair onderwijs, blijkt dat jongeren uit het voortgezet onderwijs zich minder bezighouden met het effect van klimaatverandering en de gevolgen hiervan voor hun toekomst. Desondanks blijkt uit de gesprekken met jongeren dat ze 'groen' in de stad belangrijk vinden. Het gaat dan over sfeer en uitstraling van de stad. De stad is voor hen nu te 'grijs' en daarmee minder aantrekkelijk.

3.4. Leren en werken in Enschede - de innovatieve en ondernemende stad

Het vierde onderwerp ging over het meepraten over leren en werken in Enschede. De antwoorden zijn min of meer verdeeld over dit onderwerp. De meeste jongeren (38%) willen soms meepraten over dit onderwerp en iets minder (32%) wil (heel) graag meepraten. Bijna 30 procent wil (helemaal) niet over leren en werken meepraten.

Figuur 4 Hoe graag willen jongeren meepraten over leren en werken in Enschede?

In de gesprekken met de jongeren viel het op dat de meesten buiten Enschede willen gaan studeren. Het meest gehoorde argument was dat zij willen ervaren hoe het is om in een andere stad of zelfs ander land te wonen of studeren. Ze weten niet of ze daarna nog terugkomen naar Enschede. Misschien alleen om familie of vrienden te bezoeken. Een enkeling gaf aan in Enschede te willen blijven leren, wonen en werken vanwege familie. Een leerkracht uit het primair onderwijs gaf aan vaak van leerlingen en ouders te horen dat er weinig aanbod is aan VMBO scholen in Enschede.

Op de vraag wat ze leuk vinden aan de gemeente Enschede werd vaak gezegd FC Twente en een goede sfeer tussen mensen. Ook het tegenovergestelde werd aangegeven, zoals uit onderstaand citaat blijkt.

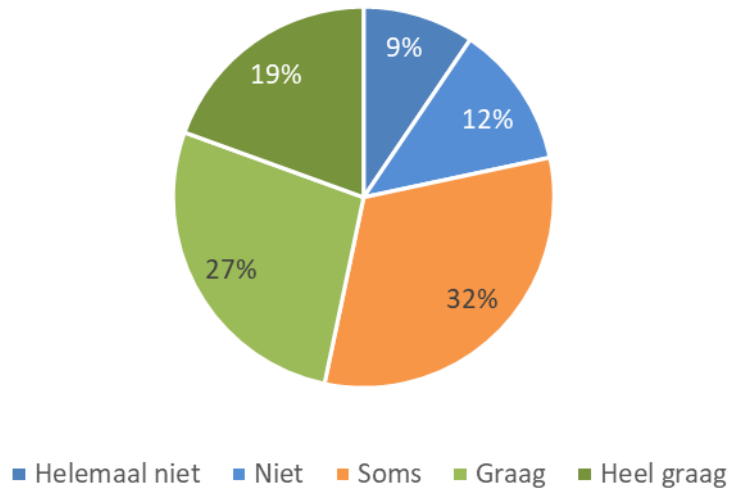
“Enschede is saai er zijn hier geen activiteiten of mogelijkheden om je te vermaken voor onze leeftijdsgroepen”

Quote jongere uit het voortgezet onderwijs

3.5. Veilig en schoon Enschede – de schone en veilige stad

Het laatste en vijfde thema dat aan de jongeren is voorgelegd, ging over een veilig en schoon Enschede. Bijna de helft van de jongeren (46%) wil (heel) graag meepraten over dit thema en een derde (32%) wil dat soms doen. Een vijfde (21%) wil (helemaal) niet meepraten over dit thema.

Figuur 5 Hoe graag willen jongeren meepraten over een veilig en schoon Enschede?

In de gesprekken met leerlingen kwam vaak ‘online’ pesten en vooral schelden voorbij. Er waren leerlingen die weleens in een onveilige situatie terechtkomen, waarbij bijvoorbeeld gedreigd wordt ze mee te nemen. Jongeren spreken dan over ‘kidnapping’.

Het onderwerp afval op straat werd ook vaak aangesneden. Leerlingen geven aan dat ‘blikvangers’ geen zin hebben, het afval ligt er vaak naast. Op de vraag hoe zwerfafval te voorkomen is, wisten ze niet meteen een antwoord te geven.

3.6. Onderwerpen samengevat

In deze paragraaf geven we een samenvatting van de onderwerpen, waaraan de jongeren een voorkeur geven om over mee te praten. We geven daarvoor een overzicht van het saldo dat aangeeft (heel) graag en (helemaal) niet te willen meepraten. Daarmee wordt in één oogopslag duidelijk bij welk onderwerp de jongeren de grootste betrokkenheid voelen.

Tabel 2 Voorkeur onderwerp om over mee te praten

	(heel) graag	(helemaal) niet	Saldo
Manieren om te sporten en ontspannen	55%	20%	35%
Een veilig en schoon Enschede	47%	22%	25%
Gelijke kansen in het leven	38%	19%	19%
Een leefbaar Enschede	41%	26%	15%
Leren en werken	32%	29%	3%

Uit tabel 2 blijkt dat jongeren vaker aangeven over alle onderwerpen (heel) graag mee te praten dan (helemaal) niet mee te praten. Alleen over het onderwerp ‘leren en werken’ is het verschil tussen deze twee posities klein (saldo 3%). De grootste betrokkenheid hebben jongeren bij het onderwerp ‘sporten en ontspannen’. Vervolgens is dat het onderwerp ‘veilig en schoon’. Het verschil tussen ‘gelijke kansen’ en ‘leefbaarheid’ is klein, maar willen meer jongeren (heel) graag meepraten over gelijke kansen dan over leefbaarheid. Uit tabel 2 kunnen we de conclusie trekken dat jongeren graag meepraten over de verschillende onderwerpen.

Jongeren hebben ook nog spontaan enkele onderwerpen genoemd waarover ze willen meepraten. Die onderwerpen zijn: makkelijker en goedkoper openbaar vervoer, hulp voor geestelijke gezondheid, vliegveld Twente niet sluiten en de inflatie.

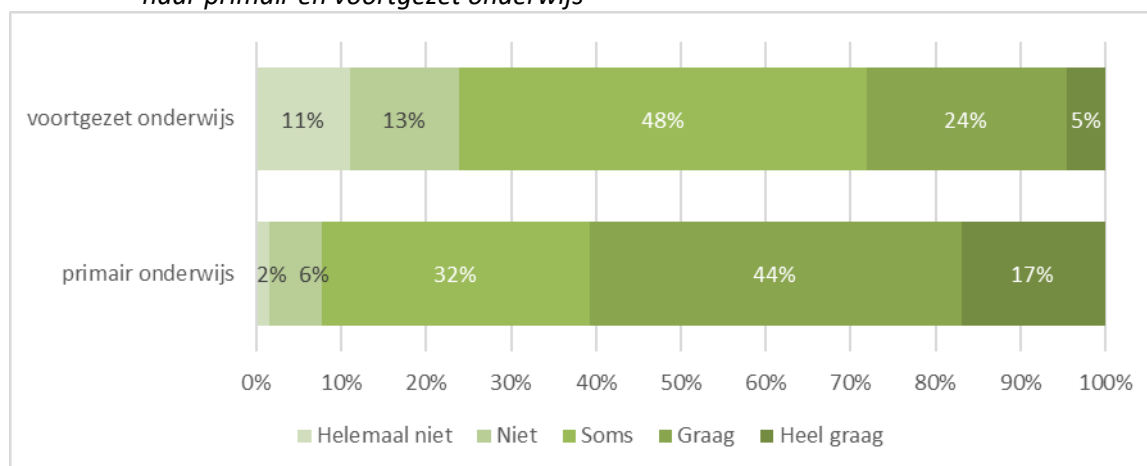
4. Waarover jongeren willen meepraten in het primair en voortgezet onderwijs

In dit hoofdstuk geven we de resultaten weer over de mate waarin de jongeren van primair onderwijs en voortgezet onderwijs willen meepraten over de vijf onderwerpen die samenhangen met onderwerpen uit het coalitieakkoord.

4.1. Betrokkenheid bij gelijke kansen naar onderwijssoort

Bijna een derde (29%) van de jongeren uit het voortgezet onderwijs wil (heel) graag meepraten over gelijke kansen in het leven. Bijna de helft (48%) wil over dit onderwerp soms meepraten en een kwart (24%) wil er niet over meepraten. Onder de leerlingen van de bovenbouw primair onderwijs wil de helft (heel) graag over dit onderwerp meepraten. Een klein aandeel (8%) wil hierover niet meepraten.

Figuur 6 Hoe graag jongeren willen meepraten over gelijke kansen in het leven naar primair en voortgezet onderwijs

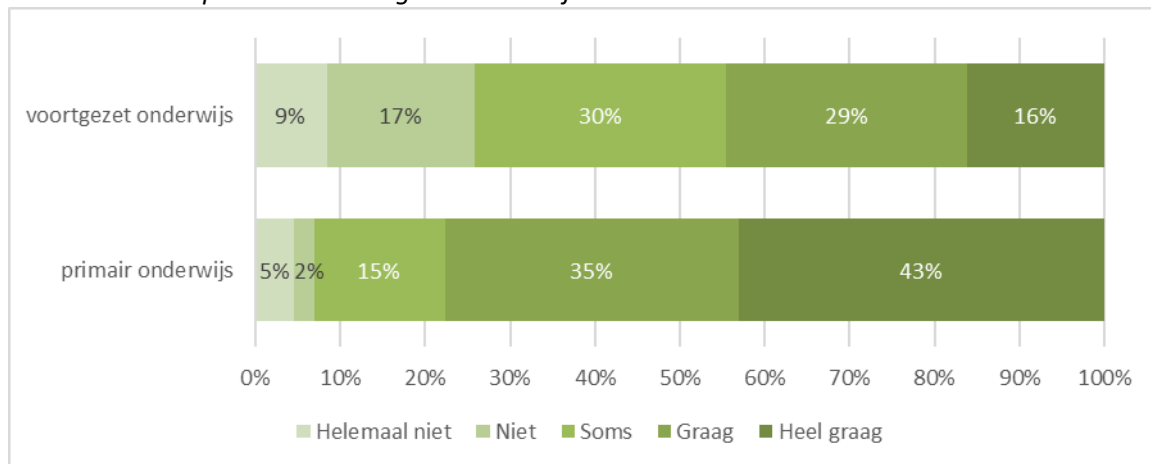

4.2. Betrokkenheid bij sporten en ontspannen naar onderwijssoort

Over sporten en ontspannen wil 45 procent van de jongeren uit het voortgezet onderwijs (heel) graag meepraten. Bijna een derde (30%) wil soms over dit onderwerp meepraten en een kwart (26%) wil niet meepraten.

Leerlingen uit het primair onderwijs willen (heel) graag over sporten en ontspannen meepraten. Het gaat om driekwart (78%) van de jongeren. 15 procent geeft aan soms te willen meepraten over dit onderwerp en 7 procent wil niet meepraten.

Figuur 7 Hoe graag jongeren willen meepraten over sporten en ontspannen naar primair en voortgezet onderwijs

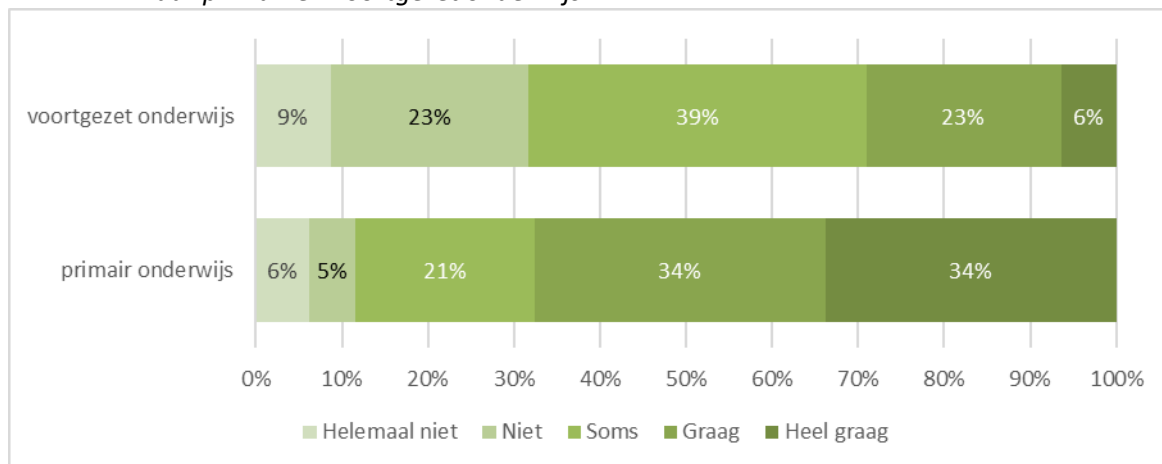

4.3. Betrokkenheid bij een leefbaar Enschede naar onderwijssoort

Bijna een derde (29%) van de jongeren uit het voortgezet onderwijs wil (heel) graag meepraten over een leefbaar Enschede en 39 procent wil soms meepraten. En een derde (32%) wil over dit onderwerp niet meepraten.

Ruim twee derde (68%) van de leerlingen uit het primair onderwijs wil (heel) graag meepraten over een leefbaar Enschede. Eén op de vijf (21%) wil soms meepraten en 11 procent wil niet meepraten.

Figuur 8 Hoe graag jongeren willen meepraten over een leefbaar Enschede naar primair en voortgezet onderwijs

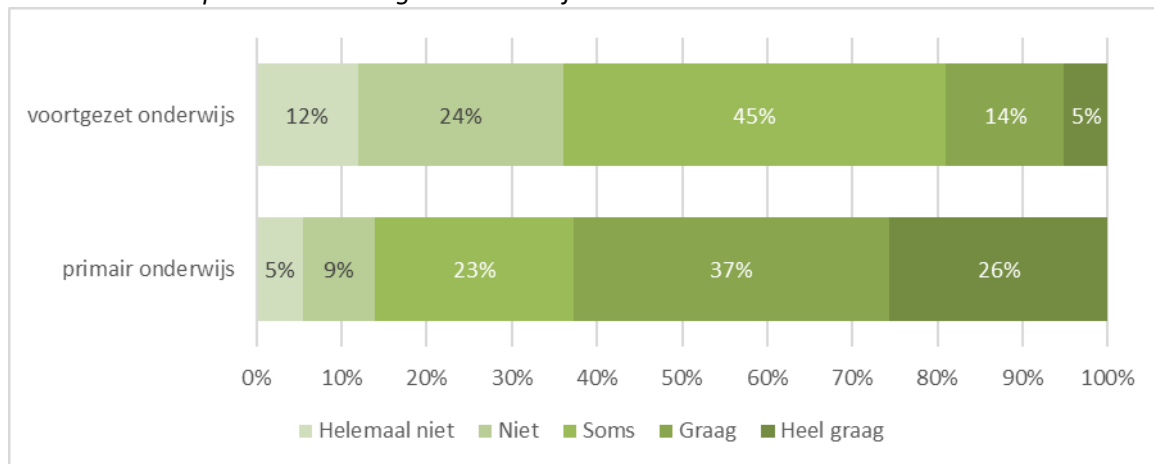

4.4. Betrokkenheid bij leren en werken naar onderwijssoort

Over het onderwerp leren en werken wil één op de vijf (19%) van de leerlingen uit het voortgezet onderwijs (heel) graag meepraten en 45 procent wil soms meepraten. 36 procent wil (helemaal) niet meepraten over dit onderwerp.

Ruim de helft van de leerlingen van de bovenbouw primair onderwijs willen over leren en werken meepraten en bijna een kwart (23%) wil soms over dit onderwerp meepraten. Een klein aandeel (14%) wil niet meepraten over leren en onderwijs.

Figuur 9 Hoe graag jongeren willen meepraten over leren en werken naar primair en voortgezet onderwijs

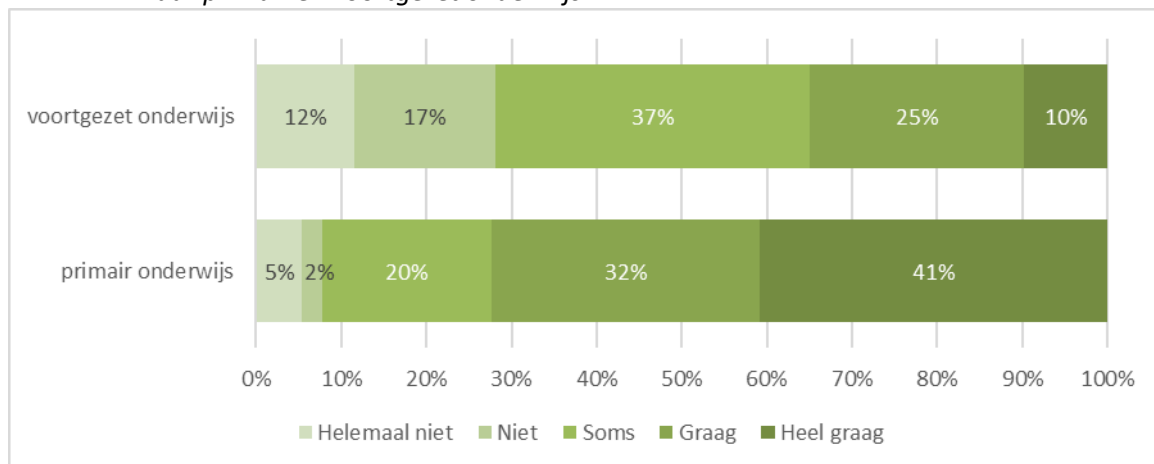

4.5. Betrokkenheid bij veilig en schoon naar onderwijssoort

Ruim een derde (35%) van de leerlingen uit het voortgezet onderwijs wil (heel) graag meepraten over een veilig en schoon Enschede en 37 procent wil dat soms doen. 29 procent wil over dit onderwerp niet meepraten.

Bijna drie kwart (73%) van de leerlingen van de bovenbouw primair onderwijs wil (heel) graag over een veilig en schoon Enschede meepraten. Eén op de vijf (20%) leerlingen wil dat soms doen en een klein aandeel (7%) wil niet meepraten.

Figuur 10 Hoe graag jongeren willen meepraten over veilig en schoon naar primair en voortgezet onderwijs

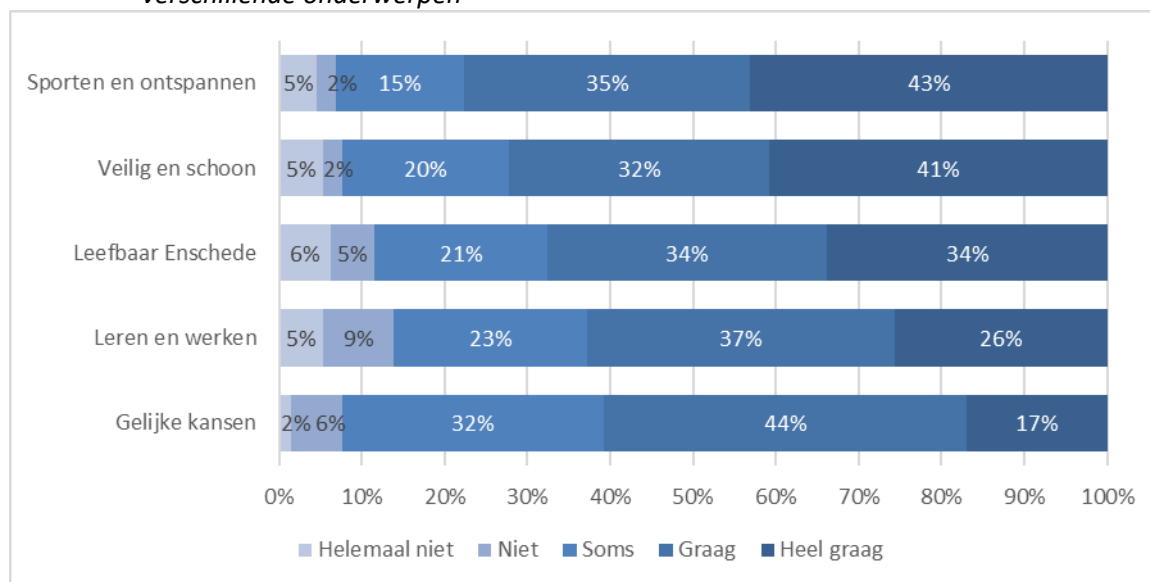
4.6. Samenvattend: belangstelling naar primair en voortgezet onderwijs

In deze afsluitende paragraaf hebben we de interesse om mee te praten over de verschillende onderwerpen in twee figuren naar primair en voortgezet onderwijs weergegeven. We kunnen zo een overall beeld krijgen van de interesse onder leerlingen van het primair en voortgezet onderwijs. Daarnaast zien we in één oogopslag over welke onderwerpen leerlingen uit het primair en voortgezet onderwijs (heel) graag of (helemaal) niet willen meepraten.

Vergelijken we de figuren 11 en 12 dan valt op dat leerlingen uit het primair onderwijs vaker dan leerlingen uit het voortgezet onderwijs (heel) graag over onderwerpen meepraten. Leerlingen uit het voortgezet onderwijs geven vaker dan leerlingen uit het primair onderwijs aan dat ze soms willen meepraten. Een groter aandeel van de leerlingen uit het voortgezet onderwijs geeft aan (helemaal) niet te willen meepraten dan leerlingen uit het primair onderwijs. De verschillen kunnen te maken hebben met verschuivende interesses, de druk die mentale en fysieke veranderingen tijdens de adolescentie veroorzaken en mogelijk ook de aandacht die het onderwijs (huiswerk en opdrachten) van hen vraagt.

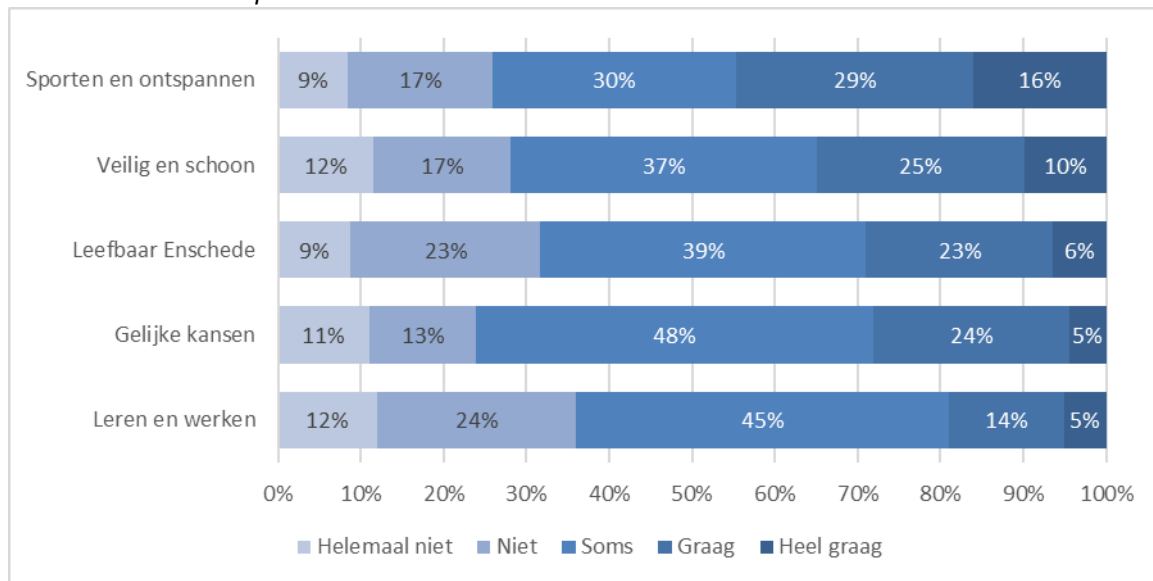
De volgorde van onderwerpen waar jongeren uit het primair en voortgezet onderwijs over willen meepraten is voor beide groepen jongeren gelijk. Een uitzondering zijn leren en werken en gelijke kansen. Leren en werken staat voor jongeren uit het primair onderwijs op plaats vier als het gaat om (heel) graag meepraten en bij jongeren uit het voortgezet onderwijs op plaats vijf. Met het onderwerp gelijke kansen is het omgekeerde het geval.

Figuur 11 Hoe graag willen jongeren uit de bovenbouw primair onderwijs meepraten over de verschillende onderwerpen

Uit figuur 11 blijkt dat bijna 80 procent van de leerlingen uit de bovenbouw primair onderwijs over sporten en ontspannen (heel) graag meepraat. Over veilig en schoon wil 73 procent (heel) graag meepraten en over een leefbaar Enschede 68 procent (heel) graag meepraten over leren en werken is 63 procent en meepraten over gelijke kansen is 61 procent.

Figuur 12 Hoe graag willen jongeren uit het voortgezet onderwijs meepraten over de verschillende onderwerpen

Uit figuur 12 blijkt dat 45 procent van de jongeren uit het voortgezet onderwijs (heel) graag meepraat over sporten en ontspannen. Vervolgens komt het onderwerp veilig en schoon, waarover 35 procent van de jongeren (heel) graag wil meepraten. Over een leefbaar Enschede en gelijke kansen wil een vergelijkbaar aandeel van de jongeren (29%) (heel) graag meepraten. Over leren en werken wil 19 procent (heel) graag meepraten.

Kennispunt Twente
Nijverheidstraat 30
7511 JM Enschede

www.kennispunttwente.nl
Info@kennispunttwente.nl

Kennis **punt**
Twente